

НАЧАЛНО УЧИЛИЩЕ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ” – ГАБРОВО

НУ “Васил Левски”
Иновативно начално училище в град Габрово

УТВЪРЖДАВАМ
ДИРЕКТОР:.....
/В. ВЕНКОВ

ПРОГРАМА

**ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА
РАННОТО НАПУСКАНЕ НА
УЧИЛИЩЕ**

**ПРИЕТА НА ЗАСЕДАНИЕ
НА ПС НА 02.09.2021 г.
С ПРОТОКОЛ № 7**

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета от Педагогическия съвет на проведено заседание на 02.09.2021 г.

Настоящата програма е в съответствие с целите, заpegнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма на НУ „Васил Левски“ за превенция на ранното напускане на образователната система:

- ✓ Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 — 2020)
- ✓ План за 2020-2021г. за изпълнение за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система
- ✓ Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 — 2020)
- ✓ План за действие по изпълнение на националната стратегия за образователната интеграция на ученическите малцинства (2020 - 2024)
- ✓ Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността (2014 — 2020)
- ✓ Национална стратегия за учене през целия живот (2014 — 2020 г.)
- ✓ Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010 — 2020)
- ✓ Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012 — 2020)
- ✓ Конвенцията за борба срещу дискриминацията в областта на образованието .
- ✓ Закон за предучилищното и училищното образование.
- ✓ Наредба за приобщаващото образование.
- ✓ Закон за младежта.
- ✓ Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване до 2020 г.
- ✓ Областни и общински стратегически мерки за превенция на отпадане.

В Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 — 2020), преждевременното напускане на училище е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върхуиндивидуалните

съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социалноикономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план. Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България.

Необходими са широкообхватни мерки, насочени към осигуряване на: успешен преход между различните степени на образование, гъвкави и успешни възможности за преждевременно напусналите да продължат обучението си в системата на училищното образование с цел придобиване на ключови компетентности, разнообразни форми на обучение, признаване и валидиране на резултати от неформално обучение и неформално учене, добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление — национално, регионално, местно и училищно. Един от факторите за преждевременно напускане на образователната система наложи въвеждането на единен Механизъм за противодействие на училищния тормоз, който има за цел да подпомогне училищата в усилия им за справяне с това явление.

Рискове:

Преждевременното напускане на училище води още до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване на качеството на живот на сегашното и на следващите поколения. Здравният статус и достъпът до ресурси и услуги, които могат да осигурят по-добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние, са в пряка зависимост от получената по-висока степен на образование. Посочените последствия са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременното напускане на училище върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на страната в средносрочен и дългосрочен план, поради което данните за дела на преждевременно напусналите образователната система в България не трябва да успокояват, а да насърчават изпълнението на всеобхватна и интегрирана политика за превенция на явлението, както и за неговото преодоляване там, където съществува. При изготвянето на програмата се отчитат:

1. Ролята на цялата система от участници и взаимоотношенията помежду им, като се признава ролята на всяка от заинтересованите страни;
2. Сътрудничество в образователните институции за насърчаване на позитивната училищна култура, работата в екип в рамките на училищната общност;
3. Координираните мерки на всички нива;
4. Проследяване на напредъка на ниво училище.

Настоящата Програма конкретизира изброените, стратегическите и нормативни документи в три основни направления:

1. Превенция на преждевременното напускане на училище в НУ „Васил

Левски“чрез:

- анализ на причините, водещи до отпадане от училище и напускане на образователната система,
- идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях и планиране на политики и мерки за преодоляване на рисковите фактори от отпадане.

2. Интервенция срещу преждевременното напускане на училище чрез:

- 2.1. Повишаване участието и ангажираността на родителите.
- 2.2. Утвърждаване на индивидуалното и групово наставничество.
- 2.3. Кариерно ориентиране и консултиране.

3. Политики за компенсиране на ефекта от преждевременното напускане на училище

- създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждеременно напусналите .
- завръщане на преждеременно напусналите училище към формалната система на образование и обучение чрез използването на различни форми на обучение: дистанционна, вечерна, задочна, кореспондентска.
- популяризиране на възможностите за учене в клубове, библиотеки, читалища, младежки информационно-консултантски центрове, регионални иместни центрове.
- създаване на възможности за самостоятелно учене с цел признаване на резултати.
- кариерното ориентиране и консултиране съдействат за информиран избор на образователен и професионален път от семейството и детето, засилват мотивацията за оставане в училище и придобиване на образователна степен.

ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ:

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории.

1. Икономически причини
2. Социални причини;
3. Образователни причини;
4. Етнокултурни причини;
5. Институционални причини;
6. Причини, свързани със здравния статус.

Социално-икономически причини:

- ✓ затрудненията при усвояване на учебния материал;
- ✓ слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него желание/нежелание да се посещава училище;
- ✓ ниските доходи — невъзможност за покриване на разходите;
- ✓ поради задължение да гледа по-малкия си брат/сестра.
- ✓ използване на детето, непосещаващо училище като трудов ресурс (подпомага формирането на семейния бюджет или участие в домакинската работа).

Образователните причини:

- ✓ наличие на конфликтни отношения със съученици или учители и др.
- ✓ възможност за обучение в професионална паралелка.

Етнокултурни причини:

- ✓ по-ранното встъпване в брак.
- ✓ по-ниска ценност на образованието.

Психологически причини:

- ✓ чувство за неуспех.
- ✓ отчуждение от натрупания училищен опит, неувереност в себе си.
- ✓ самовъзприемане: „ нямах късмет ", усещане за ограничен контрол върху събитията.

Институционални причини:

Като такива могат да се квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище; недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата и учениците в образователната система. Положителната промяна на състоянието изисква прилагането на комплексни мерки и добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление - национално, регионално, местно и училищно. Основната част от отговорностите за прилагането на националната политика по отношение на задължителното образование е съсредоточена в Министерството на образованието и науката, което е естествен координационен център на междусекторните действия за намаляване на преждевременното напускане на училище.

Причини, свързани със здравния статус:

В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища. Рисковете за преждевременното напускане на училище са свързани с недостатъчна подготовка на детските градини и училищата за приобщаване на тези деца. Тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование. НУ „Васил Левски“ е едно от училищата в България, в което няма отпаднали ученици. Ежегодният статистически задълбочен анализ на превантивните дейности, които съпътстват целогодишната работа на училището показва, че това се дължи най-вече на последователната политика на образователната институция в посока реализиране на дейности, залегнали в Стратегията ѝ за развитие, подчинени на принципите за:

- всеобхватност на дейностите.
- осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния

процес.

- публичност и прозрачност на цялостната политика - чрез интернет страницата на училището и партньорството с медиите, документиране на проблемните и рискови ситуации и добрите практики.

- обратна връзка с институции, родители, педагогически съветник, класни ръководители, ученици и учители.

- приемственост чрез съхраняване на традициите и недопускане да сезабрави доброто старо, равнопоставеност на всички приоритети в развитието на образователната институция.

- идентифициране на рисковите фактори - доклад анализи на педагогически съветник и класни ръководители.

Политиките и мерките, които НУ „Васил Левски“ предприема за преодоляване на причините за отпадане са подчинени на националните, областни и общински стратегически мерки като се отчита спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете.

Политики и мерки в НУ „Васил Левски“, произтичащи от:

Семейни и социални причини:

1. Възможно е нежелание на родителите детето да ходи на училище, поради страх от социална изолация, невъзможност за адаптиране към станалите ученици от центъра на града, по-ниска самооценка, невъзможност за прибиране в населеното място — загубване на детето.

Мерки: - Силна мотивация чрез редица дейности за приобщаване на децата от ромски произход, децата със специални образователни потребности, както и изоставени от семейства, заминали в чужбина.

2. Трудова миграция на родителите. Напускане на единия или двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставяне на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с трудната социална обстановка и новите модели на поведение на децата.

Мерки: Ежеседмични контакти, а при нужда и ежедневни с попечителите на децата, търсене на съдействие от отдел „Закрила над детето“, при необходимост и прояви на противообществени прояви на тези деца — Детска педагогическа стая.

3. Посмане на задължения от страна на изоставени деца за по-малките братя и сестрички, както и за болни членове на семейството.

Мерки: Оказване на социална помощ — чрез дарения, грижи за изхранването на тези деца от фирмата — доставчик на закуски и обяд, както и получаване на социални стипендии.

4. Недостатъчна образованост на родителите и липса или занижен контрол върху цялостното развитие на детето. Изразява се в неконтролиране на часовете за прибиране от училище, непознаване на контактите и приятелския кръг на детето, непроверяване на изученото през

деня, както и подготовката на детето за следващия ден — домашни работи, изпълнение на други поставени от учителя задачи.

Мерки: Мотивиране и приобщаване на тези деца за посещаване целодневната форма на организация в училище; търсене на непрекъснати разширени срещи с тези родители с ръководство, класни ръководители, педагогически съветник и мотивиране и приобщаване към училищната общност.

5. Чести конфликти между агресивни родители — побой, домашно насилие, развод, посегателство от страна на нови партньори на един от двамата родители.

Мерки: В най-честите случаи училището се превръща в единствено защитено място за детето и класният ръководител поема грижите за детето в образователната институция.

Други по-важни мерки и дейности, залегнали в комплексния план за достигане на стратегическите цели, свързани с превенцията от отпадане са:

- ✓ Координиране действията на класните ръководители с тези на педагогическия съветник и училищното ръководство;
- ✓ Квалификация на педагогическите специалисти в посока управление на конфликти, справяне с агресията и насилието и превръщането му в педагогически консултант;
- ✓ Реализирането на конкретни дейности за постигане целите на училищната програма;
- ✓ Насърчаване включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование.
- ✓ Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите-истимулите за включване в образование и обучение.
 - създаване на условия за включване на ученика в група за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти;
 - насочване на детето и ученика към занимания, съобразени с неговите потребности;
 - индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава (наставничество);
 - участие на ученика в дейности в полза на паралелката или училището;
 - други дейности, определени с правилника за дейността на институцията.
- ✓ Изграждане на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на училище
- ✓ Поставяне на ученика в активна позиция по отношение на усвояването на нови знания и практическа приложимост на преподавания материал;
- ✓ Превръщането на училището в приятно и желано място за учениците чрез използване на иновативни методи и форми за предаване, преподаване и научаване на учебни знания и осигуряване на подходяща интерактивна среда в нови модели на класни стаи и места за извънучебни занимания;
- ✓ Извършване на ефективна диференцирана работа с учениците с намалена успеваемост;
- ✓ Изработване на индивидуален тематичен план и календарен график за преодоляване на изоставането;

✓ Изграждане на съдържателен и многообразен учебно-възпитателен процес. Осъществяване оптимално ниво на вътрешна мотивация у учениците чрез целенасочена образователно - възпитателна работа, свързана с училищни и извънучилищни мероприятия и дейности;

✓ Извънкласни дейности за превенция на поведението при деца с риск от отпадане;

✓ Провеждане на дискусии с ученици по предложените от тях теми, засягащи актуален проблем;

✓ Възлагане на отговорни индивидуални задачи на учениците, за да се почувстват значими в собствените си очи и в очите на околните, за да се мотивират и успяват;

✓ Приобщаването им към общочовешките ценности и подготовката им за пълноценен живот в съвременните обществено-икономически условия.

✓ Организиране на Дарителска кампания;

✓ Утвърждаване на превантивна възпитателна работа в училище с акцент всеки свободен учител да отговаря за отстранените от час ученици.

✓ Продължаване на превантивната възпитателна работа на класните ръководители като дейностите се интегрират с целонаправено на помощ с общинския професионално-консултативен кабинет, с Комисията за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни/КБППМН/;

✓ Поставянето на приоритет в работата на класните ръководители, формирането на личностни умения у учениците за адекватно социално поведение в съвременните динамични обществено-икономически условия.

✓ Извънкласни и извънучилищни дейности;

- създаване съвместно с класния ръководител условия за личностна изява на всеки ученик.

- Организиране на творчески и спортни дейности с общ интерес;

- Тясно сътрудничество между училището и семейството при превантивната работа с деца, застрашени от негативни влияния (хазарт; секти, наркомания, употреба на алкохол и тютюнопушене).

✓ Спазване на Координационния механизъм за деца в риск.

- Включване на местните власти и социалните партньори като равноправни участници в такъв координационен механизъм;

- Формиране на екипи за разработване на дейностите по превенция от отпадане и залагането им в комплексната планираща и отчетна документация

- Провеждат се и редица други дейности, довели в годините до утвърждаването на училището като институция, която работи с грижа за всеки ученик!